

„Hingesillad” viib kokku vanemad, kes on kaotanud lapse vähile

Homme, rahvusvahelise vähihaigete laste päeva eelõhtul, korraldatakse neile Eestis esimene mälestusteenistus.

Kärt Anvelt
kart.anvelt@epl.ee

5. juunil möödub aasta sellest, kui Liivi Laos ja Raul Altmäe matsid oma kolmeaastase poja. Rasmusel avastati vähk, kui poiss oli napilt kahene. Lõpliku diagnoosi – harvaesinev silma neuroblastoom – andsid Berliini Charité kliiniku arstid. Kuid arstidel ei õnnestunud väikest Rasmust päästa. Möödunud aasta mai lõpus läks ligi kaks aastat ravi saanud Rasmus Jumala juurde, kes poisi tema enda sõnul terveks teeb.

Eelmise aasta sügisel kutsuti Berliini Charité kliinikus ravil olnud laste vanemad mälestusteenistusele, mis korraldatakse vähki surnud laste mälestuseks. Kliiniku territooriumil asub kabel, teenistust peetakse juba kümme aastat ja korraldaja on haigla. Mälestusteenistusel osalevad arstid, õed ja vähi tõttu lapse kaotanud vanemad. Liivi nägi mälestusteenistusel naist, kelle laps suri vähki üheksa aastat tagasi. Kuna teenistus pakub lohutust, siis tuleb ta ikka ja jälle. Igal aastal. Kohale tulevad kõik need, kellele kristlik kirik vastumeelne pole.

Mälestusteenistusest osa võtnud Liivile jäi hinge hea tunne. Kui Rauli sõbrad Estonia seltsi segakoorist soovisid pärast Rasmuse surma mälestuskontserdi korraldada, polnud Liivi ja Raul veel päris val-

mis. Aga kuna kuklas tiksus soe ja lohutav meenus mälestusteenistusest Berliinis ja pakkumine kontsert korraldada oli samuti jõus, küpses ühel hetkel idee: teeme ka Eestis teenistuse mälestamiseks lapsi, kes on vähi tõttu meie seast lahkunud.

Ka lootuse sõnum, mitte ainult lohutus

Homsele mälestusteenistusele Oleviste kirikus oodatakse peale lapse kaotanud vanemate ka neid, kelle laps on praegu haige, ja toetajatena kõiki teisi inimesi. „See on ikkagi ka lootuse sõnum, mitte ainult lohutus,” kinnitab Raul, kes koos abikaasa Liiviga loodab teenistuse traditsiooniks muuta.

Raske küsimus, ent ometi: kas mälestusteenistus loob südamesse veidi kergema tunde ja aitab neid vanemaid, kelle lapse raske haigus on võtnud?

„Ma arvan küll,” ütleb Liivi. „Mind aitab Berliini teenistus tohutul, siis sain aru, et see asi on vajalik. Ühest küljest matad ju oma lapse maha, pead hakama igapäevast elu edasi elama,

tööd tegema, toimetama, kuid mõtetes on laps kogu aeg.”

„Sügavalt minu jaoks – olen kristlasena lootusrikas inimene – on see pigem lootuse sõnum. Sa hoiad oma südames kogu aeg seda positiivset, meeldivat ja head tunnet. Mälestusteenistus aitab sul seda jalgealust tugevamana hoida. Seal saad sa teistelegi tuge pakkuda, sest kõik saavad sellest tunde osa. See ongi kokkusaamise, mälestamise ja meenutamise aeg,” räägib Raul.

Liivi mõonab, et tegelikult ei oska me surmast rääkida. Kõik oleks justkui lihtne: käid matustel ära, paned n-õ klapid pähe ja elad edasi. Aga need, keda

surm lähedalt puudutab – ja oma lapse kaotus tähendab ju criti lähedast surmapuudutust –, mõtlevad sellele. „See tiksus neis kogu aeg,” nendib ta.

Teenistusel süüdatakse lahkunud laste mälestuseks küünlad. „Õnneks pole neid lapsi väga

palju, kuid neid siiski on,” sõnab Liivi.

Teistelt vähihaigete laste vanematelt said Liivi ja Raul enne mälestusteenistuse kor-

Me ei oska surmast rääkida. Käid matustel ära, paned n-õ klapid pähe ja elad edasi.

Miks toimub mälestusteenistus just homme?

Kui 4. veebruar on rahvusvaheline vähi vastu võitlemise päev, siis 15. veebruar on rahvusvaheline vähihaigete laste päev, täpsemalt rahvusvaheline laste kasvajate teavituspäev. Eestis pole seda päeva varem laiemalt tähistatud, ehkki alguse sai see juba 2002. aastal ja praeguseks peetakse seda umbes 90 riigis.

Sümboliks olev kuldne lint võeti kasutusse 1997. aastal. „Vähi tõttu lapse kaotanud USA lapsevanemad otsisid sümbolit, millega neid lapsi meenutada, ja jõudsid kuldse lindini. Kuld

sümboliseerib seda, et lapsed on meile hindamatu väärtusega. Peale selle – kuna kuld tööeldakse tulega, et see tugevamaks muutuks, siis täpselt samamoodi käivad vähihaiged lapsed läbi tulest, veest ja raudtorudest,” ütlevad Liivi ja Raul.

Homme kell 17 Tallinna Oleviste kirikus algavat mälestusteenistust „Hingesillad” juhatab Oleviste koguduse vanempastor Siim Teekel. Sõnum on pastor Ülo Niinemäelt. Musitseerivad kammerkoor Collegium Musicale ning Tuuli ja Teet Velling.

Raul Altmäe ja Liivi Laos ootavad vähihaigete laste vanemaid homme Oleviste kirikusse.

Fotod: Madis Veltman

raldamist väga positiivset tagasisidet. „Samamoodi oleme suhelnud haiglate, arstide ja õdedega, et info jõuaks nende vanemateni, kes aktiivselt vähihaigete laste vanemate liidu foorumis pole,” räägivad Liivi ja Raul. Nad loodavad, et teenistus annab tuge ka neile vanematele, kes on lapse kaotanud aastaid tagasi.

Seda valu ei saa sõnadesse panna

„Kindlasti on selline mälestuspäev oluline ja tore on, et seda tehakse,” ütles Tallinna lastehaigla onkoloogia osakonna juhataja Kadri Saks. „Lastehaigla inimesed on kindlasti mõtetes koos peredega. Me ei ole kuivad ja kalgid. Kõik meie patsiendid on meile kallid ja lähedased, sest selline on meie töö iseloom.”

Liivi ja Raul usuvad, et vähihaigete ja vähki surnud laste vanemad on teistsugused. Kui õnnetuses kaotad sa oma lapse kohe, siis vähihaige lapse maailmas elavad vanemad väga pikalt. Vanemlik muutus toimub ajalt, kui saad

aru, mis on siin maailmas tegelikult tähtis. Kuna laps on aus ja näitab välja, kui talle miski ei meeldi, muutuvad pikaajalised ausamaks ja otsekohepeale semaks ka nende vanemad, kes ühel hetkel enam ei kannata nägude tegemist. „Elu vähihaige lapse kõrval muudab sind täielikult. Vanemate läbilõige on muidugi kirju. Kuski on piir: kui ravi ei aita, tuleb minna lasta. Sa ei saa netist välja otsitud asjadega last piinata,” lausub Liivi.

Ta märgib, et kui inimene kaotab abikaasa, nimetatakse teda leseks. Lapsi, kes on vanemad kaotanud, nimetatakse orbudeks. „Aga lapse kaotanud vanematele ei ole olemas sõna, sest see kurbus on nii sügav, et seda ei saa sõnadesse panna. See valu on nii suur,” tõdeb ta.

Sel aastal toimub vähihaigete laste vanemate eestvõttel juba kolmandat korda ka pardiralli, kus iga inimene saab aidata neid vähihaigeid lapsi, kellel on veel võimalus.

Iga-aastaseks loodetakse muuta ka mälestusteenistus. ●

Vähihaigeid lapsi meenutab kuldne lint.